

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 9 mars 2023*

”Överklagande – Konkurrens – Konkurrensbegränsande samverkan – Europeiska kommissionens beslut att genomföra en inspektion – Rättsmedel mot inspektionens genomförande – Artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Rätt till ett effektivt rättsmedel – Förordning (EG) nr 1/2003 – Artikel 19 – Förordning (EG) nr 773/2004 – Artikel 3 – Protokollföring av förhör som kommissionen håller inom ramen för sina utredningar – Tidpunkt då kommissionens utredning påbörjas”

I mål C-690/20 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 18 december 2020,

Casino, Guichard-Perrachon SA, Saint-Étienne (Frankrike),

Achats Marchandises Casino SAS (AMC), Vitry-sur-Seine (Frankrike),

företrädna av G. Aubron, Y. Boubacir, O. de Juvigny, I. Simic och A. Sunderland, avocats,

klagande,

i vilket de andra parterna är:

Europeiska kommissionen, företräd av P. Berghe, A. Cleenewerck de Crayencour, A. Dawes och I.V. Rogalski, samtliga i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

Europeiska unionens råd, företrätt av A.-L. Meyer och O. Segnana, båda i egenskap av ombud,

intervenient i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Arabadjiev, domstolens vice-ordförande L. Bay Larsen, tillika tillförordnad domare på första avdelningen, samt domarna P.G. Xuereb (referent), A. Kumin och I. Ziemele,

* Rättegångsspråk: franska.

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitiesekreterare: handläggaren V. Giacobbo,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 24 februari 2022,

och efter att den 14 juli 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Casino, Guichard-Perrachon SA (nedan kallat Casino) och Achats Marchandises Casino SAS (AMC) har yrkat att domstolen delvis ska upphäva den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade den 5 oktober 2020, Casino, Guichard-Perrachon och AMC/kommissionen (T-249/17, EU:T:2020:458) (nedan kallad den överklagade domen). Genom denna dom ogillade tribunalen delvis deras talan enligt artikel 263 FEUF om ogiltigförklaring av kommissionens beslut C(2017) 1054 final av den 9 februari 2017, genom vilket Casino och samtliga bolag som direkt eller indirekt kontrolleras av detta företag förpliktades att underkasta sig en inspektion i enlighet med artikel 20.1 och 20.4 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 (ärende AT.40466 – Tute 1) (nedan kallat det omtvistade beslutet).

Tillämpliga bestämmelser

Förordning (EG) nr 1/2003.

- 2 I skäl 25 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101] och [102 FEUF] (EGT L 1, 2003, s. 1) föreskrivs följande:

”Det blir allt svårare att avslöja överträdelser av konkurrensreglerna, och för att effektivt kunna skydda konkurrensen är det därför nödvändigt att [Europeiska] kommissionens undersökningsbefogenheter kompletteras. Kommissionen bör särskilt få befogenhet att höra alla personer som skulle kunna ge den användbara upplysningar och att protokollföra deras uttalanden. Vid en inspektion bör vidare tjänstemän som kommissionen bemyndigat ha befogenhet att besluta om försegling under den tid som krävs för inspektionen. Förseglingen bör vanligtvis inte vara längre än 72 timmar. Tjänstemän som har bemyndigats av kommissionen bör även ha befogenhet att begära alla upplysningar som är av betydelse för frågan och syftet med inspektionen.”

- 3 I kapitel V, med rubriken ”Befogenheter vid utredningar”, återfinns artikel 17, som har rubriken ”Utredning av branscher och avtalstyper”. I punkt 1 i artikel 17 föreskrivs följande:

”Om utvecklingen av handeln mellan medlemsstater, prisstelheter eller andra omständigheter tyder på att konkurrensen inom den gemensamma marknaden kan vara begränsad eller snedvriden, får kommissionen göra sin egen utredning av en särskild bransch eller av en särskild typ av avtal i olika branscher. Kommissionen får i samband därmed begära att de berörda företagen eller företagssammanslutningarna lämnar upplysningar samt utföra de inspektioner som är nödvändiga för att ge verkan åt artiklarna [101 och 102 FEUF].”

4 I förordningens artikel 19, med rubriken ”Befogenhet att inhämta redogörelser”, föreskrivs följande:

”1. För fullgörandet av de uppgifter som kommissionen tilldelas genom denna förordning får den höra alla fysiska eller juridiska personer som samtycker till detta, i syfte att samla information om frågor som har samband med föremålet för en utredning.

2. Om förhör enligt punkt 1 hålls i ett företags lokaler, skall kommissionen informera konkurrensmyndigheten i den medlemsstat inom vars territorium förhöret äger rum. Om konkurrensmyndigheten i medlemsstaten i fråga så önskar, får dess tjänstemän bistå tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat att hålla förhöret.”

5 I förordningens artikel 20, med rubriken ”Kommissionens befogenheter vid inspektioner”, föreskrivs följande:

”1. För fullgörandet av de uppgifter som kommissionen tilldelas genom denna förordning får den genomföra alla nödvändiga inspektioner hos företag och företagssammanslutningar.

2. De tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat att genomföra en inspektion har befogenhet att

a) bereda sig tillträde till företags eller företagssammanslutningars lokaler, mark och transportmedel,

b) granska räkenskaperna och andra affärshandlingar, oavsett i vilken form de föreligger,

c) göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper och affärshandlingar,

d) försegla samtliga företagslokaler, räkenskaper eller affärshandlingar så länge och i den omfattning det är nödvändigt för inspektionen,

e) begära att företagets eller företagssammanslutningens företrädare eller medarbetare lämnar förklaringar till sakförhållanden och dokument som har samband med föremålet för och syftet med inspektionen och protokollföra deras svar.

3. De tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat att genomföra en inspektion skall utöva sina befogenheter efter uppvisande av ett skriftligt tillstånd som anger föremålet för och syftet med inspektionen samt de påföljder som föreskrivs i artikel 23 om begärda räkenskaper eller andra affärshandlingar inte läggs fram i fullständigt skick eller om svaren på en begäran enligt punkt 2 i den här artikeln är oriktiga eller vilseledande. Kommissionen skall i god tid före inspektionen underrätta konkurrensmyndigheten i den medlemsstat inom vars territorium inspektionen skall genomföras om denna.

4. Företag och företagssammanslutningar är skyldiga att underkasta sig de inspektioner som kommissionen har beslutat om. I beslutet skall anges föremålet för och syftet med inspektionen, fastställas när den skall börja och anges de påföljder som föreskrivs i artiklarna 23 och 24 samt upplysas om rätten att få beslutet prövat av [Europeiska unionens] domstol. Kommissionen skall fatta sådana beslut efter att ha samrått med konkurrensmyndigheten i den medlemsstat inom vars territorium inspektionen skall genomföras.

5. Tjänstemän som är anställda vid eller bemyndigade eller utsedda av konkurrensmyndigheten i den medlemsstat inom vars territorium inspektionen skall genomföras skall, på begäran av den myndigheten eller kommissionen, aktivt bistå de tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat. De skall för detta ändamål ha de befogenheter som anges i punkt 2.

6. Om de tjänstemän och andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat konstaterar att ett företag motsätter sig en inspektion som har beslutats enligt denna artikel, skall den berörda medlemsstaten lämna dem nödvändigt bistånd, och, när det är lämpligt, begära handräckning av polisen eller annan motsvarande verkställande myndighet, för att de skall kunna genomföra sin inspektion.

7. Om det bistånd som föreskrivs i punkt 6 kräver tillstånd av en rättslig myndighet enligt nationella bestämmelser, skall ett sådant tillstånd begäras. Ett sådant tillstånd kan också begäras i förebyggande syfte.

8. Vid ansökan om ett tillstånd enligt punkt 7 skall den nationella rättsliga myndigheten kontrollera att kommissionens beslut är fattat i vederbörlig ordning och att de planerade tvångsåtgärderna varken är godtyckliga eller alltför långtgående i förhållande till föremålet för inspektionen. Den nationella rättsliga myndigheten får vid sin kontroll av att tvångsåtgärderna är proportionella, direkt eller via medlemsstatens konkurrensmyndighet, be kommissionen om närmare förklaringar om framför allt de grunder på vilka kommissionen misstänker överträdelse av bestämmelserna i artiklarna [101 och 102 FEUF] samt hur allvarlig den misstänkta överträdelsen är och på vilket sätt det berörda företaget är inblandat. Den nationella rättsliga myndigheten får dock inte ifrågasätta att en inspektion behövs eller begära att få tillgång till uppgifter i kommissionens handlingar i ärendet. Lagenligheten hos kommissionens beslut kan endast prövas av [EU]-domstolen.”

6 Artikel 23 i förordning nr 1/2003 har rubriken ”Böter”. I punkt 1 i den artikeln föreskrivs följande:

”Kommissionen får genom beslut ålägga företag eller företagssammanslutningar böter på upp till 1 % av föregående räkenskapsårs sammanlagda omsättning, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet

...

c) vid inspektioner som genomförs enligt artikel 20 lägger fram begärda räkenskaper eller andra affärshandlingar i ofullständigt skick eller inte underkastar sig en inspektion som har beslutats enligt artikel 20.4,

d) som svar på en fråga som ställs i enlighet med artikel 20.2 e

- ger ett oriktigt eller vilseledande svar,
- underlåter att inom en av kommissionen fastställd tidsfrist rätta ett felaktigt, ofullständigt eller vilseledande svar från en medarbetare, eller
- underlåter eller vägrar ge ett fullständigt svar om fakta i samband med föremålet för och syftet med en inspektion som beordrats genom ett beslut som antagits enligt artikel 20.4,

e) har brutit förseglingar som de tjänstemän eller andra medföljande personer som kommissionen bemyndigat har anbringat enligt artikel 20.2 d.”

Förordning (EG) nr 773/2004.

7 I artikel 2 i kommissionens förordning (EG) nr 773/2004 av den 7 april 2004 om kommissionens förfaranden enligt artiklarna [101 och 102 FEUF] (EUT L 123, 2004, s. 18), med rubriken ”Inledande av ett förfarande”, föreskrivs följande i punkt 3:

”Kommissionen får utöva sina utredningsbefogenheter enligt kapitel V i förordning ... nr 1/2003 innan den har inlett förfarandet.”

8 I kapitel III, med rubriken ”Kommissionens utredningar”, återfinns artikel 3 i förordning nr 773/2004 som har rubriken ”Befogenhet att inhämta redogörelser”. I den artikeln föreskrivs följande:

”1. När kommissionen hör en person med dennes samtycke i enlighet med artikel 19 i förordning [nr 1/2003] skall den i början av förhöret ange den rättsliga grunden för och syftet med förhöret samt erinra om dess frivilliga karaktär. Kommissionen skall också underrätta den som hörs om sin avsikt att föra protokoll över förhöret.

2. Förhöret kan hållas på vilket sätt som helst, även per telefon eller med elektroniska medel.

3. Kommissionen får ta upp de redogörelser som lämnas av de personer som hörs i vilken form som helst. En kopia av varje protokoll skall hållas tillgänglig för den person som har hörts för godkännande. Om det är nödvändigt skall kommissionen fastställa en tidsfrist inom vilken den person som har hörts får meddela kommissionen eventuella rättelser som bör göras.”

Bakgrunden till tvisten och det omtvistade beslutet

9 I punkterna 2–8 i den överklagade domen redogörs för bakgrunden till tvisten enligt följande:

”2. [Casino], den första sökanden ..., är moderbolag i Casino-koncernen, vilken är verksam bland annat i Frankrike, huvudsakligen i sektorn för distribution av livsmedel och andra varor. Dess dotterbolag Achats Marchandises Casino SAS (AMC), tidigare EMC Distribution, den andra sökanden, är en central inköpare som förhandlar med leverantörerna om inköpsvillkoren för butikskedjorna i Casino-koncernen i Frankrike.

3 Efter att ha mottagit upplysningar om informationsutbyte mellan den första sökanden och andra företag eller företagssammanslutningar, bland annat Intermarché, ett bolag som också är verksamt i sektorn för distribution av livsmedel och andra varor, antog Europeiska kommissionen [det omtvistade beslutet].

4 Artikeldelen i det [omtvistade] beslutet har följande lydelse:

’Artikel 1

Casino ... och samtliga bolag som direkt eller indirekt kontrolleras av detta företag är skyldiga att underkasta sig en inspektion avseende deras eventuella deltagande i samordnade förfaranden som strider mot artikel 101 [FEUF] på marknaden för inköp av dagligvaror, marknaden för försäljning av tjänster till tillverkare av märkesvaror och marknaden för försäljning av dagligvaror till konsumenterna. Dessa samordnade förfaranden utgörs av:

- a) informationsutbyte sedan 2015 mellan företag och/eller företagsammanslutningar, bland annat [International Casino Dia Corporation (ICDC) ... och/eller dess medlemmar, bland annat Casino, och AgeCore och/eller dess medlemmar, bland annat Intermarché, om de rabatter som de erhållit på marknaden för inköp av dagligvaror i sektorerna för livsmedel, hygienprodukter och rengöringsprodukter samt om priserna på marknaden för försäljning av tjänster till tillverkare av märkesvaror i sektorerna för livsmedel, hygienprodukter och rengöringsprodukter i flera av Europeiska unionens medlemsstater, bland annat [i] Frankrike, och
- b) informationsutbyte åtminstone sedan 2016 mellan Casino och Intermarché om deras framtida affärsstrategier i Frankrike, bland annat vad gäller sortiment, utveckling av butiker, e-handel och marknadsföringspolitik på marknaden för inköp av dagligvaror och marknaden för försäljning av dagligvaror till konsumenterna.’

Denna inspektion kan äga rum i vilken som helst av företagets lokaler ...

Casino ska bereda de tjänstemän och andra personer som kommissionen bemyndigat för att genomföra en inspektion, samt de tjänstemän och andra personer som konkurrensmyndigheten i den berörda medlemsstaten bemyndigat eller utsett för att bistå dem, tillträde till samtliga dess lokaler och transportmedel under normal kontorstid. Casino ska lägga fram sina räkenskaper och andra affärshandlingar för inspektion, oavsett i vilken form de föreligger, om tjänstemännen och andra bemyndigade personer begär det, och ska tillåta att de granskar dessa räkenskaper och affärshandlingar på plats och tar eller erhåller alla former av kopior av eller utdrag ur dem. Casino ska tillåta att samtliga företagslokaler, räkenskaper eller affärshandlingar förseglas så länge och i den omfattning det är nödvändigt för inspektionen. Casino ska omedelbart på plats omedelbart lämna muntliga förklaringar avseende föremålet för och syftet med inspektionen, om dessa tjänstemän eller personer begär det, och ska tillåta att företagets företrädare eller medarbetare lämnar sådana förklaringar. Casino ska tillåta att dessa förklaringar protokollförs, oavsett i vilken form.

Artikel 2

Inspektionen kan inledas den 20 februari 2017 eller kort därefter.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Casino och samtliga bolag som direkt eller indirekt kontrolleras av detta företag.

Detta beslut ska, strax före inspektionen, i enlighet med artikel 297.2 [FEUF] delges det företag som det riktar sig till.’

5 Efter att ha underrättats av kommissionen om inspektionen i fråga vände sig den franska konkurrensmyndigheten till avdelningen för frigivning och frihetsberövande vid Tribunal de grande instance de Créteil (Förstainstansdomstolen i Créteil, Frankrike) respektive Tribunal de grande instance de Paris (Förstainstansdomstolen i Paris, Frankrike) för att ansöka om tillstånd för att genomföra inspektionsbesök och beslag i sökandenas lokaler. Genom beslut vilka meddelades den 17 februari 2017 beviljade dessa båda avdelningar för frigivning och frihetsberövande de tillstånd för inspektionsbesök och beslag som hade begärts i förebyggande syfte. Eftersom ingen av de åtgärder som vidtogs under inspektionen krävde användning av 'tvångsåtgärder' i den mening som avses i artikel 20.6–20.8 i förordning nr 1/2003, delgavs sökandena inte dessa beslut.

6 Inspektionen inleddes den 20 februari 2017, då kommissionens inspektörer åtföljda av företrädare för den franska konkurrensmyndigheten infann sig vid Casino-koncernens huvudkontor i Paris och i den andra sökandens lokaler och delgav sökandena det [omtvistade] beslutet.

7 I samband med inspektionen genomförde kommissionen besök på kontoren, samlade in material, särskilt datormaskinvara (bärbara datorer, mobiltelefoner, surfplattor, lagringsenheter), förhörde flera personer och kopierade innehållet i det insamlade materialet.

8 Vardera sökanden sände en skrivelse till kommissionen, båda daterade den 24 februari 2017, i vilka de framförde reservationer mot det [omtvistade] beslutet och den inspektion som hade genomförts i enlighet med det.”

Förfarandet vid tribunalen och den överklagade domen

- 10 Klagandena väckte genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 28 april 2017 talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet med stöd av artikel 263 FEUF. Klagandena åberopade i huvudsak tre grunder till stöd för sin talan. Som första grund framställde de en invändning om att artikel 20 i förordning nr 1/2003 är rättsstridig. Den andra grunden avsåg åsidosättande av motiveringsskyldigheten. Som tredje grund gjorde klagandena gällande att kommissionen åsidosatt rätten till hemmets okränkbarhet.
- 11 Som processledningsåtgärd anmodade tribunalen kommissionen att inkomma med de indicier på förmodade överträdelse som kommissionen förfogade över vid tidpunkten då det omtvistade beslutet antogs.
- 12 Som svar på denna anmodan inkom kommissionen med bland annat redogörelser för förhör som kommissionen höll åren 2016 och 2017 med tretton dagligvaruleverantörer som regelbundet ingick avtal med Casino och Intermarché (bilagorna Q.1–Q.13 till kommissionens svar av den 10 januari 2019) (nedan kallade förhören med leverantörerna).
- 13 Genom den överklagade domen ogiltigförklarade tribunalen artikel 1.b i det omtvistade beslutet. Som skäl angav tribunalen att kommissionen inte hade tillräckligt starka indicier för att misstänka att det förelåg en överträdelse bestående i informationsutbyte mellan Casino och Intermarché avseende deras framtida affärsstrategier. Tribunalen ogillade talan i övrigt.

Parternas yrkanden

- 14 Klagandena har i sitt överklagande yrkat att domstolen ska
- upphäva punkt 2 i domslutet i den överklagade domen,
  - bifalla de yrkanden som klagandena framställde vid tribunalen och följaktligen ogiltigförklara det omtvistade beslutet, och
  - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna såväl vid domstolen som vid tribunalen.
- 15 Kommissionen har yrkat att domstolen ska
- ogilla överklagandet, och
  - förplikta klagandena att ersätta rättegångskostnaderna.
- 16 Europeiska unionens råd har yrkat att domstolen ska
- ogilla överklagandet i den del klagandena har gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel inte påkallade något självständigt och omedelbart rättsmedel mot genomförandet av inspektionerna, och
  - förplikta klagandena att ersätta rättegångskostnaderna vid domstolen.

Prövning av överklagandet

- 17 Till stöd för sitt överklagande har klagandena åberopat fyra grunder. Som första grund har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att de muntliga redogörelser som kommissionen hade inhämtat inte behövde protokollföras för att utgöra indicier som motiverade det omtvistade beslutet. Som andra och tredje grund har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning i det att tribunalen slog fast att den grundläggande rätten till hemmets okränkbarhet inte innebar att kommissionen i det omtvistade beslutet var tvungen att i tiden begränsa sina inspektionsbefogenheter och vara återhållsam när det gällde de personer och lokaler som kunde bli föremål för inspektion. Som fjärde grund har det gjorts gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den slog fast att den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel inte påkallar att det finns självständiga och omedelbart tillgängliga rättsmedel mot inspektionernas genomförande.
- 18 Klagandena har genom den fjärde grunden ifrågasatt den rättsliga grunden för det omtvistade beslutet. Domstolen finner det därför vara lämpligt att pröva den fjärde grunden först.

Den fjärde grunden: Tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den slog fast att den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel inte påkallar att det finns självständiga och omedelbart tillgängliga rättsmedel mot inspektionernas genomförande

Parternas argument

- 19 Klagandena har särskilt ifrågasatt punkterna 51, 55 och 69 i den överklagade domen.
- 20 Klagandena har inledningsvis erinrat om följande. Vid tribunalen gjorde de gällande att den bestämmelse som kommissionen lade till grund för det omtvistade beslutet – det vill säga artikel 20 i förordning nr 1/2003 – strider mot artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan). Enligt bestämmelsen var det nämligen inte möjligt för klagandena att göra gällande ett effektivt rättsmedel mot de åtgärder som vidtagits inom ramen för en inspektion. De har hävdat att det – till skillnad från vad som är påkallat bland annat enligt Europadomstolens dom av den 21 februari 2008, *Ravon m.fl. mot Frankrike* (CE:ECHR:2008:0221JUD001849703, § 28); dom av den 21 december 2010, *Compagnie des gaz de pétrole Primagaz mot Frankrike* (CE:ECHR:2010:1221JUD002961308, § 36 och följande paragrafer) och dom av den 21 december 2010, *Société Canal Plus m.fl. mot Frankrike* (CE:ECHR:2010:1221JUD002940808, § 24 och följande paragrafer) – i förordning nr 1/2003 inte föreskrivs något självständigt och omedelbart tillgängligt rättsmedel mot dessa åtgärder. Förordningen, närmare bestämt artikel 20.4 däri, avser endast rättsmedel som kan göras gällande mot själva inspektionsbeslutet.
- 21 Som en första anmärkning har klagandena gjort gällande att – i motsats till vad tribunalen slog fast i punkterna 51 och 55 i den överklagade domen – Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i sin rättspraxis inte angett att det är möjligt att företa en helhetsbedömning av flera rättsmedel då det avgörs om kraven på ett effektivt rättsmedel har iakttagits.
- 22 Som en andra anmärkning har klagandena alternativt gjort gällande följande. Tribunalen kunde inte, utan att därvid göra en felaktig rättstillämpning, anse att samtliga de rättsmedel som var föremål för prövning sammantagna kunde anses utgöra ett effektivt rättsmedel. Tribunalen identifierade inte något rättsmedel som omedelbart stod till buds för att bestrida att handlingar som inte omfattades av inspektionen togs i beslag. För att kunna vidta rättsliga åtgärder mot de under inspektionernas genomförande vidtagna åtgärderna måste det inspekterade företaget invänta ett beslut som avslutar förfarandet enligt artikel 101 FEUF innan det kan vidta några sådana åtgärder. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har emellertid – i dom av den 21 december 2010, *Compagnie des gaz de pétrole Primagaz mot Frankrike* (CE:ECHR:2010:1221JUD002961308, § 28) och dom av den 21 december 2010, *Société Canal Plus m.fl. mot Frankrike* (CE:ECHR:2010:1221JUD002940808, § 40) – uttalat att ett sådant rättsmedel inte är tillfyllest.
- 23 Kommissionen och rådet har bestritt klagandenas argument.

Domstolens bedömning

- 24 Klagandena har inom ramen för den fjärde grunden bestritt punkterna 51, 55 och 69 i den överklagade domen. Dessa punkter ingår i de domskäl som tribunalen redovisade då den ogillade invändningen om rättsstridighet avseende artikel 20.4 i förordning nr 1/2003. Klagandena gjorde i

den invändningen gällande att rätten till ett effektivt rättsmedel åsidosatts på grund av att det inte fanns något rättsmedel som stod till buds för att angripa åtgärder vidtagna inom ramen för en inspektion.

- 25 Närmare bestämt erinrade tribunalen i punkterna 46–50 i den överklagade domen om att rätten till ett effektivt rättsmedel stadfästas i artikel 47 i stadgan och i artiklarna 6 och 13 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen). Tribunalen erinrade först om att Europakonventionen inte utgör ett rättsligt instrument som formellt har införlivats med unionens rättsordning så länge som unionen inte har anslutit sig till konventionen, vilket innebär att laglighetsprövningen endast ska göras utifrån de i stadgan stadfästa grundläggande rättigheterna. Därefter underströk tribunalen att det följer såväl av artikel 52 i stadgan som av förklaringarna avseende denna artikel att man vid tolkningen och tillämpningen av stadgebestämmelserna på ett visst område ska beakta Europakonventionens bestämmelser och rättspraxis från från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna avseende desamma.
- 26 Enligt tribunalen ger rättspraxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna vid handen att man – i fråga om besök i hemmet – ska utgå från följande fyra villkor då man prövar om rätten till ett effektivt rättsmedel har iakttagits: i) det måste finnas möjlighet till en effektiv domstolsprövning av beslutets eller de berörda åtgärdernas lagenlighet mot bakgrund av de faktiska och rättsliga omständigheterna, ii) det eller de tillgängliga rättsmedlen måste i det fallet att en rättsstridighet konstateras göra det möjligt att antingen förhindra att inspektionen genomförs eller, för det fall att en rättsstridig inspektion redan har ägt rum, ge den berörde gottgörelse, iii) tillgången till rättsmedlet i fråga måste vara säker och iv) domstolsprövningen ska företas inom skälig tid.
- 27 Tribunalen påpekade därefter följande i punkt 51 i den överklagade domen. Av ovan angivna praxis följer även att genomförandet av en inspektion måste kunna vara föremål för en effektiv domstolsprövning och att prövningen ska vara effektiv under de särskilda omständigheterna i ärendet i fråga, vilket innebär att alla rättsmedel som står till buds för det inspekterade företaget ska beaktas och att det således ska göras en helhetsbedömning av dessa rättsmedel. Vidare angav tribunalen följande i punkterna 54 och 55 i den överklagade domen. Prövningen av huruvida rätten till ett effektivt rättsmedel iakttagits ska grundas på en helhetsbedömning av de rättsmedel som kan ge upphov till en prövning av de åtgärder som vidtagits inom ramen för en inspektion. Det saknar därvid betydelse att dessa rättsmedel enskilt, var för sig, inte uppfyller de fyra villkor som krävs för att rätten till ett effektivt rättsmedel ska anses föreligga.
- 28 I detta sammanhang uttalade tribunalen dessutom följande i punkterna 57 och 58 i den överklagade domen. Med undantag för möjligheten att framställa yrkanden till förhørsombudet vid kommissionen, fanns det sex rättsmedel som gjorde det möjligt att väcka talan mot inspektionen vid unionsdomstolen: i) talan mot inspektionsbeslutet, ii) talan mot kommissionens beslut att med stöd av artikel 23.1 c–e i förordning nr 1/2003 vidta sanktionsåtgärder med anledning av att inspektionen obstruerats, iii) talan mot varje åtgärd som uppfyller villkoren i rättspraxis för en åtgärd som kan bli föremål för domstolsprövning och som kommissionen har vidtagit till följd av ett inspektionsbeslut och inom ramen för genomförandet av inspektionen, såsom ett beslut om att avslå en begäran om sekretesskydd som med hänvisning till advokatsekretessen har ingetts avseende en viss handling, iv) talan mot det slutliga beslutet om att avsluta det förfarande som inletts i enlighet med artikel 101 FEUF, v) interimistiskt förfarande och vi) talan om utomobligatoriskt skadestånd.

- 29 Tribunalen preciserade, i punkterna 58–66 i den överklagade domen, på vilket sätt den ansåg att dessa rättsmedel gjorde det möjligt att vid unionsdomstolen invända mot inspektionernas genomförande.
- 30 Slutligen fann tribunalen – efter den bedömning som företagits i punkterna 67–80 i den överklagade domen – att det system för kontroll av inspektionernas genomförande som utgörs av samtliga rättsmedel som räknas upp i punkt 28 ovan kan anses uppfylla de fyra villkor som följer av rättspraxis från från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.
- 31 I punkt 81 i den överklagade domen ogillade tribunalen således invändningen om att artikel 20.4 i förordning nr 1/2003 skulle vara rättsstridig på grund av åsidosättande av rätten till ett effektivt rättsmedel.
- 32 Som första anmärkning har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde fel då den företog en helhetsbedömning av de olika rättsmedlen för att kontrollera huruvida rätten till ett effektivt rättsmedel mot åtgärder vidtagna inom ramen för en inspektion säkerställs. Vad gäller denna anmärkning erinrar domstolen om att rätten till ett effektivt rättsmedel har stadfästs i artikel 47 i stadgan.
- 33 Det bör också erinras om att artikel 52.3 i stadgan anger att i den mån stadgan innehåller bestämmelser som motsvarar i Europakonventionen skyddade rättigheter ska dessa bestämmelser ha samma innehåll och räckvidd som bestämmelserna i Europakonventionen (dom av den 19 november 2019, A.K. m.fl. (Oavhängigheten hos avdelningen för disciplinära mål vid Högsta domstolen), C-585/18, C-624/18 och C-625/18, EU:C:2019:982, punkt 116).
- 34 Det följer härvid av förklaringarna till artikel 47 i stadgan, som enligt artikel 6.1 tredje stycket FEU och artikel 52.7 i stadgan ska beaktas vid tolkningen av densamma, att första och andra stycket i artikel 47 motsvarar artikel 13 respektive artikel 6.1 i Europakonventionen (dom av den 19 november 2019, A.K. m.fl. (Oavhängigheten hos avdelningen för disciplinära mål vid Högsta domstolen), C-585/18, C-624/18 och C-625/18, EU:C:2019:982, punkt 117). Enligt rättspraxis från från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna utgör artikel 6.1 i Europakonventionen *lex specialis* i förhållande till artikel 13 i Europakonventionen. De strängare krav som ställs i den förstnämnda bestämmelsen återfinns i den andra bestämmelsen (Europadomstolen, 15 mars 2022, Grzęda mot Polen, CE:ECHR:2022:0315JUD004357218, § 352 och där angiven rättspraxis).
- 35 EU-domstolen måste säkerställa att dess tolkning av artikel 47 första stycket i stadgan garanterar en skyddsnivå som tar hänsyn till skyddsnivån enligt artikel 13 i Europakonventionen, såsom den tolkats av från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 september 2018, Belastingsdienst/Toeslagen (Överklagandets suspensiva verkan), C-175/17, EU:C:2018:776, punkt 35).
- 36 Det framgår av rättspraxis från från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna att det skydd som ges i artikel 13 i Europakonventionen inte går så långt att det krävs en särskild taleform (Europadomstolen, 20 mars 2008, Boudaïeva m.fl. mot Ryssland, CE:ECHR:2008:0320JUD001533902, § 190). Även om ingen taleform enligt nationell rätt i sig uppfyller kraven i artikel 13, så kan detta vara fallet med dessa taleformer då de betraktas inom ramen för en helhetsbedömning (Europadomstolen, 10 juli 2020, Mugemangango mot Belgien, CE:ECHR:2020:0710JUD000031015, § 131 och där angiven rättspraxis).

- 37 Vid kränkning av den i artikel 8 i Europakonventionen stadgade rätten till skydd för hemmet är ett rättsmedel effektivt, i den mening som avses i konventionens artikel 13, om klaganden har tillgång till ett förfarande som gör det möjligt för honom eller henne att bestrida lagenligheten av företagna husrannsakingar och beslag och att på lämpligt sätt få gottgörelse om nämnda åtgärder beslutats eller verkställts på ett rättsstridigt sätt (Europadomstolen, 19 januari 2017, Posevini mot Bulgarien, CE:ECHR:2017:0119JUD006363814, § 84).
- 38 I detta avseende framgår följande av rättspraxis från från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna avseende artikel 6.1 eller artikel 8 i Europakonventionen. När det gäller husrannsakingar kan avsaknaden av förhandstillstånd från domstol, som skulle ha kunnat begränsa eller kontrollera inspektionens genomförande, uppvägas av en domstolsprövning i efterhand av lagenligheten och behovet av en sådan utredningsåtgärd, förutsatt att denna domstolsprövning är effektiv under de särskilda omständigheterna i ärendet. Detta innebär att berörda personer ska kunna få till stånd en effektiv domstolsprövning, såväl i faktiskt som rättsligt avseende, av den omtvistade åtgärden och av dess genomförande. När en åtgärd som sedan finns vara rättsstridig redan har vidtagits, ska det eller de rättsmedel som finns tillgängliga göra det möjligt för den berörda personen att på lämpligt sätt få gottgörelse (Europadomstolen, 2 oktober 2014, Delta Pekárny a.s. mot Republiken Tjeckien, CE:ECHR:2014:1002JUD000009711, § 86 och § 87 och där angiven rättspraxis).
- 39 Eftersom en domstolsprövning i efterhand av inspektionen under vissa förutsättningar kan uppväga avsaknaden av förhandskontroll i domstol, och eftersom lämplig gottgörelse ska åstadkommas genom ”det eller de rättsmedel som finns tillgängliga”, ska det således i princip anses att samtliga tillgängliga rättsmedel ska beaktas vid bedömningen av huruvida kraven i artikel 47 i stadgan är tillgodosedda.
- 40 Klagandena hade framställt en invändning och därvid gjort gällande att artikel 20 i förordning nr 1/2003 är rättsstridig. Såsom har påpekats av generaladvokaten, i punkt 51 i sitt förslag till avgörande i målet *Les Mousquetaires och ITM Entreprises/kommissionen* (C-682/20 P, EU:C:2022:578), var tribunalen därför vid sin prövning av invändningen skyldig att företa en helhetsbedömning av systemet för domstolsprövning av åtgärder som vidtagits inom ramen för inspektionerna, vilket gick utöver de särskilda omständigheterna i det aktuella målet.
- 41 Mot denna bakgrund konstaterar domstolen att klagandena inte kan vinna framgång med sitt påstående att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när tribunalen företog en helhetsbedömning av samtliga rättsmedel som stod till buds för att bestrida inspektionernas genomförande.
- 42 Den första anmärkningen kan därför inte godtas.
- 43 Som en andra anmärkning har klagandena gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning då den inte identifierade något rättsmedel som omedelbart stod till buds för att bestrida att handlingar som inte omfattades av inspektionen togs i beslag. Vad gäller denna anmärkning gör domstolen följande bedömning. Såsom framgår av punkt 69 i den överklagade domen (klagandena har bestritt denna punkt 69) avser detta argument en situation där den berörda inspektionen – inom ramen för vilken handlingar som inte omfattas av inspektionen skulle kunna beslagtas – inte leder till ett beslut där det fastställs att en överträdelse ägt rum eller att sanktionsåtgärder ska vidtas, utan till ett beslut om att en ny utredning ska företas och att ett nytt inspektionsbeslut ska fattas.

- 44 I punkt 69 i den överklagade domen hänvisade tribunalen till de olika rättsmedel som den prövade i punkterna 57–66 i den överklagade domen. Tribunalen konstaterade, bland annat i punkt 59 i den överklagade domen, att de företag som var föremål för inspektion kunde väcka talan om ogiltigförklaring av ett nytt inspektionsbeslut och således bestrida lagenligheten av de indicier som låg till grund för beslutet, med åberopande av att dessa indicier hade erhållits på ett rättsstridigt sätt vid den föregående inspektionen.
- 45 När det vidare gäller de rättsmedel som omedelbart står till buds för att bestrida åtgärder som vidtagits med tillämpning av ett inspektionsbeslut, påpekar domstolen följande. Tribunalen gjorde i huvudsak en riktig bedömning när den i punkterna 56 och 57 i den överklagade domen slog fast att dessa företag har möjlighet att väcka talan mot varje rättsakt som kommissionen antar till följd av ett inspektionsbeslut, inbegripet sådana åtgärder som vidtas av kommissionen under inspektionsärendets handläggning, såvitt denna rättsakt får överklagas enligt i rättspraxis fastställda villkor.
- 46 Domstolen konstaterar således att klagandena – inom ramen för den andra anmärkningen – har grundat sig på en felaktig tolkning av den överklagade domen, bland annat av punkterna 55–69 däri. Klagandena kan därmed inte vinna framgång med den andra anmärkningen. Överklagandet kan följaktligen inte bifallas på någon del av den fjärde grunden.

Den första grunden: Huruvida tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den fann att de muntliga redogörelser som kommissionen hade inhämtat inte behövde protokollföras för att utgöra indicier som motiverade det omtvistade beslutet

Parternas argument

- 47 Som första grund har klagandena gjort gällande att tribunalen åsidosatte artikel 7 i stadgan, artikel 19 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004. Klagandena har särskilt bestritt tribunalens bedömning i punkterna 183–198 i den överklagade domen.
- 48 Grunden är uppdelad i två delgrunder.
- 49 Som första delgrund har klagandena gjort gällande att tribunalen åsidosatte den i artikel 7 i stadgan stadfästa grundläggande rätten till respekt för sitt hem, då tribunalen uttalade att av kommissionen på egen hand upprättade protokoll över muntliga redogörelser utgjorde giltiga bevis för att det fanns indicier som motiverade en inspektion.
- 50 Klagandena har understrukt att det enligt domstolens praxis bland annat krävs att tribunalen – då talan väckts mot ett inspektionsbeslut – ska försäkra sig om att beslutet inte är godtyckligt och kontrollera att beslutet inte har antagits i avsaknad av faktiska omständigheter som kan motivera en inspektion. Vidare är det enligt rättspraxis från från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna påkallat att kontrollen av huruvida en husrannsakan är motiverad måste vara särskilt effektiv och konkret när, som i förevarande fall, förvaltningen ensam kan fatta beslut om en sådan åtgärd. I förevarande fall underlät tribunalen, enligt klagandenas mening, att företa en effektiv domstolsprövning av om det funnits en risk för att kommissionen agerat godtyckligt. Tribunalen godtog att kommissionen själv kunde lägga fram bevis för indicier som stod till kommissionens förfogande.

- 51 Enligt klagandena är det endast protokollföringen, oavsett hur den genomförs, som gör det möjligt att styrka innehållet i muntliga redogörelser och att de transkriberats på korrekt sätt, och följaktligen att de uppvisar de egenskaper som gör dem till bevis som rätten kan pröva, såsom framgår av tribunalens praxis.
- 52 Skyldigheten att protokollföra muntliga redogörelser påverkas inte av den åtskillnad som tribunalen gör mellan de indicier som krävs i samband med ett inspektionsbeslut och de bevis för överträdelsen som krävs för att ett beslut med sanktionsåtgärder ska kunna antas. Enligt klagandena saknar denna åtskillnad, som avser beviskraven, inverkan på den form som en uppgift ska ha för att på ett giltigt sätt kunna beaktas, oavsett om det rör sig om ett indicium eller bevis för en överträdelse.
- 53 Tribunalen har – genom att slå fast att inspektionsbeslutet kan motiveras redan på grundval av kommissionens protokoll vars innehåll inte kan bekräftas av någon utomstående eller protokollföring – gjort det möjligt för kommissionen att själv bevisa sina påståenden. Tribunalen underlät således att företa en effektiv prövning, och den ändamålsenliga verkan av rättspraxis, enligt vilken kommissionen får ingripa i privata förhållanden först efter att tillräckligt starka indicier inhämtats, gick därmed förlorad.
- 54 Genom den första grundens andra del har klagandena gjort gällande att tribunalen åsidosatte artikel 19 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004, när tribunalen fann att kommissionen inte var skyldig att protokollföra leverantörernas muntliga redogörelser.
- 55 Klagandena har inledningsvis anfört att kommissionen själv aldrig har bestritt att den enligt artikel 19 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004 varit skyldig att protokollföra de muntliga redogörelserna i fråga. Kommissionen gjorde inför tribunalen till och med gällande att de protokoll som kommissionen hade ingett till tribunalen utgjorde protokoll som förts i enlighet med dessa bestämmelser. Enligt principen att ingen kan bestrida vad vederbörande tidigare vitsordat, får kommissionen emellertid inte inför domstolen bestrida att dessa bestämmelser är tillämpliga.
- 56 Efter detta klagande har klagandena för det första gjort gällande att den rättspraxis som tribunalen hänvisade till i punkt 187 i den överklagade domen, nämligen om vilken utgångspunkt som ska beaktas vid bedömningen av huruvida handläggningstiden av det administrativa förfarandet varit skälig, inte ger någon indikation om utgångspunkten för en utredning, i den mening som avses i kapitel V i förordning nr 1/2003.
- 57 För det andra har klagandena gjort gällande följande. Den omständigheten att man – såsom indicium som motiverar en inspektion – prövar en skriftlig anmälan från en person som inte har ett sådant berättigat intresse som krävs enligt artikel 7.2 i förordning nr 1/2003 (se punkt 188 i den överklagade domen), påverkar inte klagandenas argument. Eftersom en sådan anmälan är skriftlig kan dess bevisvärde såsom indicium nämligen inte ifrågasättas.
- 58 Vidare föreskrivs det i 2006 års meddelande om förmånlig behandling att protokollföringsplikten, enligt artikel 19 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004, gäller från och med de första muntliga redogörelser som lämnas vid kommissionen. I förevarande fall avgavs leverantörernas redogörelser inför kommissionen i samma skede av ärendets handläggning som en redogörelse från någon som ansökt om förmånlig behandling. Det rör sig i båda fallen om de

första redogörelser som kommissionen samlat in på grundval av vilka kommissionen bland annat kan besluta om inspektioner. Leverantörernas redogörelser borde följaktligen ha protokollförts på samma sätt som redogörelserna från någon som ansöker om förmånlig behandling.

- 59 Dessutom saknar kommissionens interna förfarandehandbok avseende tillämpningen av artiklarna 101 och 102 FEUF av den 12 mars 2012, vilken tribunalen grundade sig på i punkt 194 i den överklagade domen, betydelse i juridiskt hänseende.
- 60 Slutligen kan generaladvokat Wahls förslag till avgörande i målet Intel Corporation/kommissionen (C-413/14 P, EU:C:2016:788), inte anses utgöra stöd för tribunalens bedömning i den överklagade domen.
- 61 För det tredje har klagandena gjort gällande att övervägandena i punkterna 197 och 202 i den överklagade domen, avseende effektiviteten av kommissionens utredningsbefogenheter, är verkningslösa och inte rättsligt kan motivera tribunalens bedömning.
- 62 Klagandena har i detta avseende bland annat gjort gällande att upprättandet av ett protokoll innehållande redogörelser inför kommissionen inte i större utsträckning avhåller någon från att anmäla överträdelser än vad som är fallet beträffande protokoll som upprättats av kommissionen på egen hand. De utomstående som förhörts kan visserligen vilja vara anonyma. Denna anonymitet skyddas emellertid genom att man upprättar konfidentiella versioner av deras förhör. Dessutom står det kommissionen fritt att omedelbart göra en ljudinspelning eller en audiovisuell sådan.
- 63 Klagandena har för det fjärde hävdats att det är uppenbart att förhören med leverantörerna ägde rum inom ramen för en utredning.
- 64 Utredningens ”informella” karaktär saknar relevans. Domstolen har nämligen kategoriskt nekat kommissionen möjligheten att genomföra ”informella” förhör som gör det möjligt för den att undgå sina processuella skyldigheter enligt förordning nr 1/2003 och förordning nr 773/2004 (dom av den 6 september 2017, Intel/kommissionen, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkt 88).
- 65 Klagandena har slutligen understrukt att leverantörernas redogörelser saknar bevisvärde om de inte har protokollförts.
- 66 Protokollen innehållande dessa redogörelser kan således inte anses utgöra tillräckligt starka indicier.
- 67 Klagandena anser följaktligen att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när tribunalen fann att kommissionens förhör med leverantörer inte omfattades av bestämmelserna i artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 jämförd med artikel 3 i förordning nr 773/2004.
- 68 Klagandena har vidare understrukt följande. Om domstolen undantagsvis inte är säker på att avsaknaden av bevisvärde hos de interna protokollen skulle räcka för att helt ogiltigförklara det omtvistade beslutet, så borde domstolen återförvisa målet till tribunalen för förnyad prövning av de faktiska omständigheterna, med bortseende från de protokoll som saknar bevisvärde.
- 69 Kommissionen har bestritt klagandenas argument.

- 70 Kommissionen har inledningsvis preciserat följande. Inledandet av utredningen skiljer sig från såväl inledandet av ett ärende som inledandet av förfarandet i den mening som avses i artikel 2 i förordning nr 773/2004. Inledandet av utredningen sker redan då kommissionen första gången använder sig av sina utredningsbefogenheter och vidtar åtgärder som utgör anklagelser om att en överträdelse har begåtts och som får betydande konsekvenser för situationen för de enheter som är föremål för utredning. Inledandet av ett ärende är en intern rättsakt som antas av kansliet vid kommissionens generaldirektorat för konkurrens när den tilldelar ett ärendenummer och vars enda syfte är att bevara handlingar. Inledandet av förfarandet motsvarar den dag då kommissionen antar ett beslut enligt artikel 2 i förordning nr 773/2004 i syfte att fatta ett beslut med tillämpning av kapitel III i förordning nr 1/2003.
- 71 Därefter har kommissionen för det första gjort gällande följande. Klagandenas påstående att det förhållandet att kommissionen ensidigt får upprätta protokoll från muntliga redogörelser hindrar tribunalen från att utöva sin domstolskontroll av huruvida en inspektion är proportionerlig och korrekt, motsägs av tribunalens prövning av indicierna i förevarande fall, vilken ledde till att det omtvistade beslutet delvis ogiltigförklarades. Även om något muntligt vittnesmål inte har spelats in, har tribunalen dessutom möjlighet att höra vittnen i enlighet med artikel 94 i tribunalens rättegångsregler.
- 72 Att formalistiskt tillämpa förordningarna nr 1/2003 och nr 773/2004 innan utredningen inleds skulle skada kommissionens genomförande av konkurrensrätten på så sätt att kommissionen därigenom skulle förhindras att samla in och använda sig av indicier som erhållits muntligen. Det skulle vidare innebära att indicier aldrig kan vara i muntlig form, vilket skulle inverka menligt på effektiviteten hos kommissionens utredningar och senarelägga tidpunkten för inspektionen.
- 73 Den rättspraxis som klagandena har åberopat saknar relevans, eftersom den rör användningen av muntliga redogörelser som bevis, inte som indicier.
- 74 Vidare fann domstolen, i avsaknad av protokollföring, i punkterna 99–101 i domen av den 6 september 2017, Intel/kommissionen (C-413/14 P, EU:C:2017:632), att ett av kommissionen framtaget protokoll kunde styrka innehållet i de diskussioner som borde ha spelats in och gjorde det möjligt för domstolen att företa en effektiv domstolsprövning.
- 75 Slutligen är indicier mindre formalistiska än bevis. Inledandet av en utredning är utgångspunkten för det administrativa förfarandet och motsvarar det datum då kommissionen för första gången använder sig av sina utredningsbefogenheter. Såsom bekräftas i förarbetena till förordning nr 1/2003 utgör artikel 19.1 i denna förordning rättslig grund för att protokollföra muntliga redogörelser ”inom ramen för en utredning”, för att åberopa dem inte bara som indicier utan som ”bevis”.
- 76 Kommissionen har för det andra hävdats att den inte redan hade inlett någon utredning innan det omtvistade beslutet antogs. Enligt domstolens praxis är inledandet av en utredning utgångspunkten för det administrativa förfarandet och motsvarar det datum då kommissionen för första gången använder sig av sina utredningsbefogenheter.
- 77 Kommissionen har tillagt att det saknar relevans att kommissionen vid tribunalen gjorde gällande att protokollen från förhören med leverantörerna utgjorde protokoll enligt artikel 19 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004, då tribunalen inte uttalade sig om detta argument. Giltigheten såsom ett indicium av en anmälan som gjorts inom ramen för ett klagomål

som inte uppfyller formkraven i artikel 7.2 i förordning nr 773/2004, utgör stöd för att protokollföringsplikten inte gör sig gällande i förevarande fall. Detta bekräftar nämligen att en materiell omständighet kan utgöra ett indicium, även om den inte efterkommer vissa formkrav.

- 78 Vidare saknar det betydelse att kommissionen i 2006 års meddelande om förmånlig behandling angett att muntliga ansökningar om förmånlig behandling som gjorts innan kommissionen använt sig av sina utredningsbefogenheter för första gången skulle protokollföras i enlighet med artikel 19 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004.
- 79 Slutligen kan den åtskillnad som tribunalen gjorde mellan det skede som föregår kommissionens första användning av sina utredningsbefogenheter och det skede som följer därefter inte likställas med den åtskillnad mellan formella och informella förhör som domstolen underkände i domen av den 6 september 2017, Intel/kommissionen (C-413/14 P, EU:C:2017:632).
- 80 Kommissionen har för det tredje erinrat om att tribunalen, även om den gjorde detta endast för fullständighetens skull, i punkt 197 i den överklagade domen slog fast att det allvarligt skulle undergräva kommissionens avslöjande av överträdelser och dess utredningsbefogenheter om kommissionen var skyldig att protokollföra varje muntlig redogörelse innan den påbörjade en utredning.

Domstolens bedömning

- 81 Genom den första grunden har klagandena i huvudsak gjort gällande följande. Tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den i punkt 186 i den överklagade domen slog fast att kommissionen inte är skyldig att iaktta den skyldighet att protokollföra förhör som följer av artikel 19 i förordning nr 1/2003 jämförd med artikel 3 i förordning nr 773/2004, innan den formellt inlett en utredning och använt sig av sina utredningsbefogenheter enligt bland annat artiklarna 18–20 i förordning nr 1/2003.
- 82 Enligt fast rättspraxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med den rättsakt som bestämmelsen ingår i (dom av den 1 augusti 2022, HOLD Alapkezelő, C-352/20, EU:C:2022:606, punkt 42 och där angiven rättspraxis).
- 83 För det första framgår det av själva ordalydelsen i artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 att förordningen är tillämplig på varje förhör som hålls i syfte att samla in information om föremålet för en utredning (dom av den 6 september 2017, Intel/kommissionen, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkt 84).
- 84 Artikel 3 i förordning nr 773/2004 föreskriver vissa formkrav som ska iakttas då förhör hålls enligt artikel 19.1 i förordning nr 1/2003. Nämnad artikel 3 i förordning nr 773/2004 innehåller inte någon precisering av tillämpningsområdet för artikel 19.1 i förordning nr 1/2003.
- 85 Domstolen har uttalat att det följer av artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 och artikel 3.3 i förordning nr 773/2004 att kommissionen är skyldig att – i den form den själv väljer – protokollföra varje förhör som genomförs med stöd av artikel 19 i förordning nr 1/2003 för att samla in information om frågor som har samband med föremålet för kommissionens utredning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 september 2017, Intel/Commission, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkterna 90 och 91).

- 86 Det ska således göras en åtskillnad utifrån föremålet för de förhör som kommissionen genomför. Det är endast de förhör som hålls i syfte att samla in information om frågor som har samband med föremålet för kommissionens utredning som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 och därmed av protokollföringsplikten.
- 87 Det finns emellertid ingenting i lydelsen av artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 eller artikel 3 i förordning nr 773/2004 som ger vid handen att tillämpningen av protokollföringsplikten beror på huruvida kommissionens förhör hölls innan en utredning formellt inleddes, i syfte att samla in indicier för en överträdelse, eller därefter för att samla bevis för en överträdelse.
- 88 Det föreskrivs nämligen inte någonstans i dessa bestämmelser att protokollföringsplikten skulle vara beroende av huruvida den information som utgör föremålet kan anses utgöra indicier eller bevis. På grund av att det generiska ordet "information" används i artikel 19.1 i förordning nr 1/2003, ska denna bestämmelse tvärtom anses tillämplig utan åtskillnad på var och en av dessa kategorier.
- 89 Begreppet indicier och begreppet bevis får visserligen inte förväxlas med varandra. Ett indicium kan – på grund av sin natur och till skillnad från ett bevis – inte styrka en viss omständighet.
- 90 Kvalificeringen som indicium eller som bevis är emellertid inte avhängig något specifikt skede i ärendets handläggning; kvalificeringen ska i stället företas utifrån informationens bevisvärde, eftersom tillräckligt starka och samstämmiga indicier, samlade tillsammans, i sig kan styrka en överträdelse och användas i det slutliga beslut som kommissionen meddelar med stöd av artikel 101 FEUF (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 juli 2010, Knauf Gips/kommissionen, C-407/08 P, EU:C:2010:389, punkt 47).
- 91 Såsom generaladvokaten har påpekat, i punkt 141 i sitt förslag till avgörande i målet *Les Mousquetaires och ITM Entreprises/kommissionen* (C-682/20 P, EU:C:2022:578), kan skyldigheten att protokollföra förhör inte vara avhängig av huruvida insamlad information kvalificeras som indicier eller bevis. Kommissionen kan nämligen inte bedöma bevisvärdet av denna information förrän efter det att förhören ägt rum, senare under ärendets handläggning.
- 92 Vidare framgår det inte heller av artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004 att protokollföringsplikten skulle vara avhängig av i vilket skede av ärendets handläggning som förhören äger rum. I artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 föreskrivs visserligen att de förhör som äger rum med stöd av denna bestämmelse är de förhör som hålls i syfte att samla in information om frågor som har samband med föremålet för en utredning, vilket förutsätter att en utredning pågår. Däremot framgår det inte av denna bestämmelse att dessa förhör ska äga rum efter det att en utredning formellt har inletts, enligt tribunalens definition därav i punkt 186 i den överklagade domen som den tidpunkt då kommissionen vidtar en åtgärd som innebär anklagelser om att en överträdelse har begåtts.
- 93 Vad för det andra gäller det sammanhang som artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 ingår i, påpekar tribunalen följande. Artikel 19 återfinns i förordningens kapitel V, som handlar om kommissionens utredningsbefogenheter. Tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel förutsätter emellertid inte nödvändigtvis att kommissionen vidtagit åtgärder som innebär anklagelser om att en överträdelse begåtts.

- 94 Kommissionen kan således, i enlighet med vad som anges i artikel 17 i nämnda förordning, genomföra utredningar av vissa branscher. Sådana utredningar förutsätter inte att det först vidtagits åtgärder av sådant slag gentemot företag.
- 95 Artikel 2.3 i förordning nr 773/2004 – där det föreskrivs att "[k]ommissionen får utöva sina utredningsbefogenheter enligt kapitel V i förordning (EG) nr 1/2003 innan den har inlett ett förfarande" – ger stöd för tolkningen att bestämmelserna om kommissionens utredningsbefogenheter som räknas upp i nämnda kapitel, inbegripet artikel 19, kan tillämpas innan en utredning formellt har inletts, i motsats till vad som angetts av tribunalen i punkt 193 i den överklagade domen.
- 96 Det är riktigt att domstolen – i de mål som avgjordes genom dom av den 15 oktober 2002, *Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl./kommissionen* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P och C-254/99 P, EU:C:2002:582, punkt 182), och dom av den 21 september 2006, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/kommissionen* (C-105/04 P, EU:C:2006:592, punkt 38), vilka nämns i punkt 187 i den överklagade domen – har identifierat utgångspunkten för kommissionens inledande utredning av konkurrensärenden såsom den tidpunkt då kommissionen, med utövande av den behörighet som kommissionen tilldelats av unionslagstiftaren, vidtar åtgärder som innebär anklagelser om att en överträdelse begåtts och som får betydande verkningar på situationen för de aktuella företagen.
- 97 De mål som avgjordes genom dessa domar handlade emellertid om fastställandet av utgångspunkten för det administrativa förfarandet i syfte att kontrollera huruvida kommissionen hade iakttagit principen om skälig handläggningstid. Vid denna kontroll erfordras det att man prövar huruvida kommissionen agerat omsorgsfullt från och med den dag då kommissionen underrättade det företag som misstänks för att ha överträtt unionens konkurrensregler om att en utredning pågick.
- 98 Däremot är detta datum inte relevant vid fastställandet av från och med vilken tidpunkt kommissionen är skyldig att iaktta den i artikel 19 i förordning nr 1/2003 jämförd med artikel 3 i förordning nr 773/2004 föreskrivna skyldigheten att protokollföra förhör. Såsom generaladvokaten har påpekat, i punkt 150 i sitt förslag till avgörande i målet *Les Mousquetaires och ITM Entreprises/kommissionen* (C-682/20 P, EU:C:2022:578), kan ett företag nämligen vara föremål för redogörelser som inhämtats från tredje man under sådana förhör, utan att ha kännedom om dem. Om man beaktade nämnda datum skulle det således innebära en senareläggning av tillämpningen av protokollföringsplikten och av de processrättsliga skyddsregler som är knutna därtill och som föreskrivs i dessa bestämmelser, till förmån för den tredje man som hörs och för det misstänkta företaget, fram till dess att kommissionen vidtar en åtgärd för att informera företaget om föreliggande misstankar gentemot detsamma. På grund av denna senareläggning skulle förhör med tredje man som hålls före en sådan åtgärd falla utanför tillämpningsområdet för protokollföringsplikten vid förhör och för de processrättsliga skyddsregler som gäller vid sådana förhör.
- 99 Vad för det tredje gäller syftet med förordning nr 1/2003 framgår det av skäl 25 däri att det blir allt svårare att avslöja överträdelser av konkurrensreglerna. Syftet med artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 är därför att komplettera kommissionens utredningsbefogenheter genom att kommissionen bland annat ges befogenhet att höra alla personer som skulle kunna ge den användbara upplysningar och att protokollföra deras uttalanden (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 september 2017, *Intel/kommissionen*, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkt 85). Det i

skäl 25 använda uttrycket ”avslöja överträdelser” ger stöd för tolkningen att förhör som hålls av kommissionen i ett inledande skede för att samla in indicier avseende en utrednings föremål omfattas även av artikel 19.1 i förordning nr 1/2003.

- 100 Enligt artikel 3.3 i förordning nr 773/2004 får kommissionen vidare ta upp redogörelser i vilken form som helst. Kommissionen kan således inte med framgång göra gällande att om kommissionen åläggs en protokollföringsplikt så skulle det hindra den från att samla in och använda indicier när dessa endast kan ha en muntlig form och äventyra effektiviteten i utredningarna genom att inspektionsdatum senareläggs. Kommissionen kan inte heller med framgång hävda att en sådan protokollföringsplikt har en avhållande verkan, eftersom kommissionen har möjlighet att skydda identiteten på de personer som hörs.
- 101 Mot denna bakgrund konstaterar domstolen följande. Tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den, i punkt 193 i den överklagade domen, slog fast att förordning nr 1/2003 inte omfattar förhör då indicier samlats in som sedan legat till grund för ett beslut om att ett företag ska bli föremål för utredning, med motiveringen att någon utredning i den mening som avses i förordningens kapitel V inte inletts eftersom kommissionen inte vidtagit någon åtgärd som innebär att nämnda företag anklagas för att ha begått en överträdelse. Vid sin prövning av huruvida dessa förhör omfattades av förordningens tillämpningsområde borde tribunalen ha prövat huruvida syftet med förhören var att samla in information om frågor som har samband med föremålet för en utredning, med beaktande av förhörens innehåll och sammanhang.
- 102 I förevarande fall fann tribunalen, såsom framgår av punkt 198 i den överklagade domen, att de indicier som kom fram vid förhören med leverantörerna inte kunde underkännas såsom formellt rättsstridiga av det skälet att den i artikel 19 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004 föreskrivna protokollföringsplikten inte hade iakttagits, bland annat eftersom dessa förhör ägt rum innan en utredning inletts enligt förordning nr 1/2003 och eftersom förhören inte innebar att klagandena och i än mindre grad leverantörerna anklagats för att ha begått någon överträdelse.
- 103 Såsom generaladvokaten har framhållit, i punkt 155 i sitt förslag till avgörande i målet *Les Mousquetaires och ITM Entreprises/kommissionen (C-682/20 P, EU:C:2022:578)*, räcker det att påpeka att när kommissionen genomför förhör – vars föremål fastställts i förväg och vars syfte klart och tydligt är att erhålla information om hur en viss marknad fungerar och om hur aktörerna på denna marknad agerar, för att på så sätt avslöja eventuella överträdelser eller finna stöd för misstankar om sådana överträdelser – så använder kommissionen sig av sin befogenhet att inhämta redogörelser med stöd av artikel 19 i förordning nr 1/2003.
- 104 Förhören med leverantörerna omfattades följaktligen av tillämpningsområdet för artikel 19.1 i förordning nr 1/2003 och kommissionen var skyldig att protokollföra dessa redogörelser i enlighet med artikel 3 i förordning nr 773/2004.
- 105 Därmed gjorde tribunalen en felaktig rättstillämpning när den i punkt 198 i den överklagade domen fann att den i artikel 19 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004 föreskrivna protokollföringsplikten inte var tillämplig på förhör med leverantörerna. Vidare gjorde tribunalen en felaktig rättstillämpning när den i samma punkt slog fast att de indicier som framkom vid dessa förhör inte kunde underkännas såsom formellt rättsstridiga.

106 Således finner domstolen att klagandena ska vinna framgång med den första grunden. Överklagandet ska därför bifallas och punkt 2 i domslutet i den överklagade domen ska upphävas. Det saknas därvid anledning att pröva de övriga grunder som åberopats till stöd för överklagandet. Vidare ska även punkt 3, angående rättegångskostnaderna, i domslutet i den överklagade domen upphävas.

Prövning av talan vid tribunalen

107 Enligt artikel 61 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol kan domstolen, om den upphäver tribunalens avgörande, själv slutligt avgöra målet, om detta är färdigt för avgörande.

108 Så är fallet i förevarande mål.

109 Domstolen ska således pröva den anmärkning som klagandena anförde vid tribunalen inom ramen för den grund som avser åsidosättande av rätten till hemmets okränkbarhet. Klagandena har därvid i huvudsak anført att de indicier som framkommit vid förhören med leverantörerna inte kan tillåtas på grund av att kommissionen åsidosatt artikel 19 i förordning nr 1/2003 och artikel 3 i förordning nr 773/2004.

110 Till stöd för denna anmärkning har klagandena vidare anført följande. Förhören med leverantörerna protokollfördes inte i enlighet med dessa bestämmelser, eftersom kommissionen på egen hand hade upprättat protokollen och eftersom protokollen inte tog upp allt som avhandlats under förhören.

111 Kommissionen har genmält att den uppfyllt sin protokollföringsplikt. Den har upprättat fullständiga protokoll som troget återger innehållet i leverantörernas redogörelser och protokollen ingår i processmaterialet i ärendet, med officiellt aktbilagenummer antecknat. Denna typ av protokoll utgör en av de former för protokollföring som kommissionen enligt artikel 3.3 i förordning nr 773/2004 får använda sig av, på samma sätt som en ljudinspelning eller audiovisuell sådan, eller ordagrann transkription.

112 Domstolen påpekar i detta hänseende följande. I artikel 3.3 första meningen i förordning nr 773/2004 står följande att läsa: "Kommissionen får ta upp de redogörelser som lämnas av de personer som hörs i vilken form som helst". Detta innebär att om kommissionen, med samtycke från den som ska höras, beslutar att hålla ett förhör med stöd av artikel 19.1 i förordning nr 1/2003, så är kommissionen skyldig att protokollföra förhöret i dess helhet, även om det överläts åt kommissionen att välja formen för protokollföringen (dom av den 6 september 2017, Intel/kommissionen, C-413/14 P, EU:C:2017:632, punkt 90).

113 Det framgår dessutom av artikel 3.3 andra och tredje meningen i förordning nr 773/2004 att kommissionen ska hålla en kopia av varje protokoll tillgänglig för den person som har hörts för godkännande, och att kommissionen om det är nödvändigt, ska fastställa en tidsfrist inom vilken denna person får meddela kommissionen eventuella rättelser som bör göras.

114 I förevarande fall har kommissionen varken påstått eller visat att den hållit protokollen tillgängliga för leverantörerna för eventuellt godkännande.

- 115 Syftet med den i artikel 19 i förordning nr 1/2003, jämförd med artikel 3.3 i förordning nr 773/2004, föreskrivna skyldigheten för kommissionens att för den person som hörts hålla en kopia av protokollet tillgänglig för godkännande är framför allt att säkerställa att de redogörelser som lämnats av den som hörts stämmer överens med vad som står i protokollet; det ska därvid säkerställas att det faktiskt är nämnda person som lämnat redogörelsen och att innehållet i protokollet troget och fullständigt återspeglar redogörelsen och inte kommissionens tolkning av densamma.
- 116 Ett indicium som hämtas ur en av en av kommissionen upptagen redogörelse – utan att det i artikel 19 i förordning nr 1/2003, jämförd med artikel 3.3 i förordning nr 773/2004, uppställda kravet har tillgodosetts – ska således inte tillåtas och därför avvisas.
- 117 Dessa protokoll, som är rent interna, kan således inte anses tillgodose kraven i artikel 3.3 i förordning nr 773/2004, som är tillämplig på förhör som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 19 i förordning nr 1/2003.
- 118 Detta konstaterande påverkas inte av punkterna 65–69 i domen av den 26 september 2018, Infineon Technologies/kommissionen (C-99/17 P, EU:C:2018:773), en dom som kommissionen åberopade vid förhandlingen.
- 119 Domstolen har visserligen slagit fast att den princip som har företräde enligt unionsrätten är principen om fri bevisvärdering. Av denna princip följer att det enda relevanta kriteriet för att bedöma bevisvärdet av de bevis som har framlagts lagligen är deras tillförlitlighet, och att en helhetsbedömning ska företas av bevisvärdet hos ett bevis. Detta innebär att om någon endast påstår, utan att därvid styrka sitt påstående, att ett bevis inte är äkta, så räcker inte det för att ifrågasätta bevisets tillförlitlighet (dom av den 26 september 2018, Infineon Technologies/kommissionen, C-99/17 P, EU:C:2018:773, punkterna 65–69).
- 120 I det mål som avgjordes genom nämnda dom var emellertid det bevis vars äkthet ifrågasattes ett internt e-postmeddelande inom ett företag, inte protokollföringen av en redogörelse som inhämtats av kommissionen i strid med artikel 19 i förordning nr 1/2003, jämförd med artikel 3.3 i förordning nr 773/2004.
- 121 Principen om fri bevisvärdering kan således inte med framgång åberopas för att undgå de formregler som gäller vid protokollföring av redogörelser som inhämtats av kommissionen med stöd av artikel 19 i förordning nr 1/2003. Att indicier inhämtats på ett felaktigt sett, utifrån vad som föreskrivs i artikel 19 i förordning nr 1/2003 jämförd med artikel 3.3 i förordning nr 773/2004, innebär att kommissionen inte får använda sig av dessa indicier under ärendets fortsatta handläggning (se, analogt, dom av den 18 juni 2015, Deutsche Bahn m.fl./kommissionen, C-583/13 P, EU:C:2015:404, punkt 45 och där angiven rättspraxis).
- 122 Såsom påpekats av generaladvokaten, i punkt 208 i förslaget till avgörande i målet Les Mousquetaires och ITM Entreprises/kommissionen (C-682/20 P, EU:C:2022:578), utgjorde de upplysningar som framkom vid förhören med leverantörerna de huvudsakliga indicier som låg till grund för det omtvistade beslutet, och beslutet var formellt felaktigt i det att kommissionen inte hade iakttagit den i artikel 3 i förordning nr 773/2004 föreskrivna protokollföringsplikten. Domstolen finner därför att kommissionen – då det omtvistade beslutet fattades – inte hade tillräckligt starka indicier som den kunde använda sig av och som motiverade de presumtioner som anges i artikel 1 a i beslutet. Mot denna bakgrund finner domstolen att det omtvistade beslutet ska ogiltigförklaras i sin helhet.

Rättegångskostnader

- 123 Enligt artikel 184.2 i domstolens rättegångsregler ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet bifalls och domstolen avgör målet slutligt.
- 124 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som är tillämplig i mål om överklagande enligt artikel 184.1 i rättegångsreglerna, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Klagandena har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet, ska den bära sina rättegångskostnader och ersätta klagandenas rättegångskostnader i förevarande mål om överklagande. Eftersom domstolen har ogiltigförklarat det omtvistade beslutet, ska kommissionen ersätta klagandenas samtliga rättegångskostnader i målet i första instans.
- 125 Enligt artikel 184.4 i domstolens rättegångsregler får inte en intervenient i första instans som inte själv har överklagat det där meddelade avgörandet förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna i målet om överklagande, annat än om intervenienten har deltagit i den skriftliga eller den muntliga delen av förfarandet vid domstolen. Om en sådan part har deltagit i rättegången, får domstolen besluta att parten ska bära sina rättegångskostnader. Rådet, som intervenerat i första instans, har deltagit i den skriftliga och den muntliga delen av förfarandet vid domstolen. Rådet ska därför bära sina rättegångskostnader såväl i målet om överklagande som i målet i första instans.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) Punkt 2 i domslutet i den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade den 5 oktober 2020 i målet Casino, Guichard-Perrachon och AMC/kommissionen (T-249/17, EU:T:2020:458), upphävs.**
- 2) Punkt 3 i domslutet i den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade den 5 oktober 2020 i målet Casino, Guichard-Perrachon och AMC/kommissionen (T-249/17, EU:T:2020:458), upphävs såvitt avser rättegångskostnaderna.**
- 3) Kommissionens beslut C(2017) 1054 final av den 9 februari 2017, genom vilket Casino och samtliga bolag som direkt eller indirekt kontrolleras av detta företag förpliktades att underkasta sig en inspektion i enlighet med artikel 20.1 och 20.4 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 (ärende AT.40466 – Tute 1), ogiltigförklaras.**
- 4) Europeiska kommissionen ska bära sina rättegångskostnader och ersätta de rättegångskostnader som uppkommit för Casino, Guichard-Perrachon SA och Achats Marchandises Casino SAS (AMC), avseende såväl målet i första instans som målet om överklagande.**
- 5) Europeiska unionens råd ska bära sina rättegångskostnader avseende såväl målet i första instans som målet om överklagande.**

Underskrifter